

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG CỦA CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC HUYỆN CÁI BÈ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018

Đoàn Minh Long*

ABSTRACT

Management of local education activities is the conscious influence of the management subject on the managed object in order to bring local education activities to the set goals in the most effective way. Stemming from the current situation of the management of local education activities of primary schools in Cai Be district, Tien Giang province, the article proposes some measures to improve the effectiveness of the management of local education activities of local schools. primary schools in the area mentioned above, meeting the requirements of reforming the general education program in 2018.

Keywords: Local Education, local educational activities, manage local educational activities, manager, general education program 2018.

Ngày nhận bài: 7/6/2021; Ngày phân biện: 10/6/2021; ngày duyệt đăng: 14/6/2021

1. Đặt vấn đề

Giáo dục địa phương (GDĐP) nhằm phát triển toàn diện học sinh (HS) tiểu học là một trong những yêu cầu quan trọng trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông (GDPT) hiện nay. Trong những năm qua, các trường tiểu học ở huyện Cái Bè đã chú trọng đến GDĐP cho HS trong nhà trường. Kết quả nghiên cứu cho thấy đã có rất nhiều hình thức và các biện pháp đã được nhà trường áp dụng trong quản lý nhằm nâng cao chất lượng GDĐP cho HS. Học sinh về cơ bản có những những biểu hiện phù hợp với truyền thống của quê hương. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được thì vẫn còn một số HS chưa có hiểu biết đầy đủ về quê hương, địa phương đang sinh sống. Bài viết đánh giá thực trạng quản lý hoạt động (QLHĐ) GDĐP của các trường tiểu học ở huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang; từ đó, đề xuất một số biện pháp để nâng cao chất lượng QLHĐ GDĐP của các trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình GDPT 2018.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng QLHĐ GDĐP của các trường tiểu học ở huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang

2.1.1. Ưu, khuyết điểm: Qua khảo sát cán bộ quản lý (CBQL), giáo viên (GV) và HS, tác giả đi đến nhận định về thực trạng QLHĐ GDĐP cho HS của các trường tiểu học ở huyện Cái Bè như sau: i) xây dựng kế hoạch GDĐP cho HS được xây dựng tích hợp trong các kế hoạch chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ của nhà

trường hàng năm; ii) chỉ đạo thực hiện GDĐP cho HS chưa được thực hiện tốt; phân công trách nhiệm đôi khi còn chưa cụ thể, còn chông chéo; sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục (LLGD) đã được nhà trường thực hiện nhưng chưa triệt để, đồng bộ và chưa có sự phối hợp nhịp nhàng. Công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động này còn lỏng lẻo; iii) nội dung và hình thức GDĐP đã được chú trọng, song còn chưa phong phú, đa dạng, chưa tạo nên sức hút đối với HS. Việc tổ chức các buổi sinh hoạt ngoại khóa, các cuộc thi tìm hiểu về địa phương đã được triển khai nhưng chưa thường xuyên; iv) còn có những GV vẫn xem nhẹ lĩnh vực GDĐP, chưa quan tâm đầu tư GDĐP cho HS; v) Các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường đã tổ chức được các hoạt động ngoại khóa lồng ghép GDĐP cho HS nhưng nội dung, hình thức chưa phong phú, đa dạng, có sự lặp đi lặp lại gây nhàm chán cho HS; sự phối hợp các bộ phận và tổ chức trong nhà trường chưa tốt.

2.1.2. Nguyên nhân của thực trạng: i) Vẫn còn một số CBQL, GV của các trường tiểu học ở huyện Cái Bè có nhận thức chưa đầy đủ về vai trò và tầm quan trọng của việc GDĐP cho HS; chưa khai thác được hết hiệu quả các hoạt động GD ngoài giờ lên lớp trong nhà trường để GDĐP cho HS; ii) Các nội dung GDĐP được lồng ghép trong các kế hoạch năm học, kế hoạch xây dựng trường học thân thiện, HS tích cực, nhưng chưa thể hiện rõ ràng trong các kế hoạch nêu trên. Lồng ghép GDĐP thông qua các môn học và HĐGDNGLL còn là chủ yếu; iii) Chưa

* Trường tiểu học Thiện Trí – huyện Cái Bè – tỉnh Tiền Giang

xây dựng được đội ngũ nòng cốt để thực hiện nhiệm vụ GDĐP, chưa phát huy hết vai trò của các LLGD trong nhà trường, nhất là đối với đội ngũ GVCN và Tổng phụ trách Đội; iv) Các hoạt động ngoại khóa của các trường tiểu học chưa đa dạng, nội dung còn nghèo nàn. Công tác phối hợp giáo dục nhà trường - gia đình - xã hội trong việc GDĐP cho HS chưa được thường xuyên; Nguồn kinh phí, CSVC, trang thiết bị, đồ dùng và tài liệu phục vụ cho việc GDĐP cho HS còn thiếu thốn; KTĐG GDĐP cho HS bị xem nhẹ, chưa xây dựng tiêu chí đánh giá GDĐP.

2.2. Một số biện pháp nâng cao chất lượng QLHD GDĐP của các trường tiểu học ở huyện Cái Bè, đáp ứng yêu cầu đổi mới CTGDPT 2018

2.2.1. Nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm cho đội ngũ CBQL, GV về hoạt động GDĐP cho HS

- Thu thập, tổng hợp các văn bản thể hiện chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước, các quy định của Ngành GD về thực biện GDĐP cho HS và triển khai đầy đủ, kịp thời đến đội ngũ CBQL, GV nhà trường;

- Tổ chức hội thảo, tọa đàm, sinh hoạt chuyên đề, thao giảng chuyên môn, phổ biến sáng kiến kinh nghiệm về hoạt động GDĐP. Mời các lực lượng ngoài nhà trường tham gia GDĐP cho HS;

- Tổ chức tham quan, giao lưu, học tập kinh nghiệm ở các trường đã đạt thành tích tốt trong GDĐP cho HS, tổ chức đoàn tham quan về nguồn đến các di tích lịch sử trên địa bàn;

- Tạo bầu không khí thi đua trong GDĐP cho HS; tạo ra một hệ thống dư luận tích cực trong vấn đề này, rằng ai làm tốt GDĐP sẽ được coi trọng, được ngưỡng mộ, được khen thưởng, ai chưa làm tốt là chưa xứng đáng; kịp thời chấn chỉnh nhận thức chưa đúng, lệch lạc của đội ngũ.

2.2.2. Tăng cường bồi dưỡng nghiệp vụ GDĐP cho GV chủ nhiệm và Tổng phụ trách Đội

- Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng đội ngũ GVCN và Tổng phụ trách Đội với những yêu cầu về năng lực (NL), kỹ năng, nghiệp vụ GDĐP như: NL thu thập thông tin về các giá trị truyền thống cách mạng địa phương và các yếu tố lịch sử, địa lý và văn hóa khác; NL thiết kế hoạt động GDĐP; kỹ năng tổ chức hoạt động GDĐP; kỹ năng xử lý tình huống trong quá trình GDĐP; đánh giá kết quả GD hoạt động GDĐP; bồi dưỡng lý tưởng đạo đức nghề nghiệp, có nhận thức đúng đắn trách nhiệm nhà giáo trong hoạt động GDĐP cho HS.

- Hiệu trưởng trực tiếp bồi dưỡng hoặc mời các chuyên gia, báo cáo viên có am hiểu về GDĐP cho

đội ngũ GVCN và Tổng phụ trách Đội theo kế hoạch đã xây dựng. Đặc biệt, chú ý đến công tác tự bồi dưỡng của GVCN, Tổng phụ trách Đội.

- Hiệu trưởng thường xuyên KTĐG GVCN và Tổng phụ trách nắm bắt nghiệp vụ đến đâu để kịp thời đôn đốc, nhắc nhở, khen thưởng, động viên kịp thời.

2.2.3. Đổi mới nội dung và hình thức GDĐP cho HS

- Triển khai các văn bản chỉ đạo của ngành GD quy định về nội dung, hình thức GDĐP cho HS trong nhà trường; thành lập Ban Chỉ đạo công tác GDĐP cho HS và yêu cầu BCĐ phối hợp xây dựng kế hoạch về nội dung chương trình, hình thức tổ chức các hoạt động; lấy ý kiến đóng góp về nội dung chương trình, hình thức GD từ nhiều phía GV nhà trường, phụ huynh HS, HS.

- Khuyến khích tổ chức cho HS sưu tầm, ghi chép LSDP; thực hiện triển lãm giới thiệu truyền thống địa phương tại trường nhằm tăng nội dung phong phú về địa phương qua nhiều ý tưởng của HS.

- Bên cạnh các hình thức tổ chức truyền thống, cần có các hình thức tổ chức mới, hiện đại, có sức lôi cuốn, hấp dẫn, tạo ra hứng thú tích cực cho HS tham gia. như: Tổ chức hội thi tìm hiểu về di tích lịch sử, văn hóa tại địa phương; Tổ chức hoạt động tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn cho HS tại di tích lịch sử văn hóa địa phương; Tổ chức giao lưu, gặp gỡ các nhân chứng lịch sử, các nghệ nhân, những người lưu giữ truyền thống cách mạng, văn hóa, lịch sử địa phương.

2.2.4. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội trong hoạt động GDĐP cho HS

- Đối với phụ huynh HS: Nhà trường tạo điều kiện để phụ huynh hiểu biết về nhiệm vụ trọng tâm của năm học, nhận thức vai trò của mình trong GDĐP cho HS, tranh thủ được sự đồng thuận của gia đình trong phối hợp thực hiện hoạt động GDĐP. Hướng dẫn, chỉ đạo GVCN thống nhất với phụ huynh về nội dung, phương pháp GDĐP cho HS.

Tranh thủ sự hỗ trợ từ phụ huynh HS như nhờ phụ huynh GD thêm cho HS tại nhà về truyền thống văn hóa dân tộc, trong khi trao đổi nói chuyện với con cái, trong mâm cơm gia đình, kể cho con nghe trước khi đi ngủ về các tấm gương anh hùng lịch sử, văn hóa, truyền thống tại địa phương. Tranh thủ hết mức sự ủng hộ và phối hợp về tài chính và thời gian đưa rước khi có tổ chức các chuyến dã ngoại, trải nghiệm, hoạt động ngoại khóa, về nguồn.

- Đối với các LLXH: tranh thủ sự ủng hộ của

chính quyền địa phương, các ban ngành, đoàn thể trong việc tiếp nhận HS sinh hoạt hè; nói chuyện truyền thống với các em HS; giới thiệu bản sắc địa phương cũng như hỗ trợ, tiếp nhận, hướng dẫn khi các em đến tham quan tìm hiểu thực tế.

- Ngoài ra, nhà trường tận dụng gia đình và xã hội trong việc thu thập thông tin về hiệu quả của việc GDĐP; kiểm tra xem HS sau khi học tập các giá trị đạo đức có về áp dụng và thể hiện ở gia đình và xã hội. Ở nhà, HS có là con ngoan, hiếu thảo, chăm chỉ, có ý chí, nghị lực; khi sinh hoạt ở cộng đồng, hàng xóm láng giềng và trong các đoàn thể, HS có đoàn kết, sẻ chia, đùm bọc; có tham gia chăm sóc, giữ gìn các khu di tích lịch sử văn hóa ở địa phương,... như các giá trị truyền thống mà nhà trường đã dạy dỗ HS không.

2.2.5. Tăng cường kinh phí, trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật và ứng dụng CNTT trong quá trình GDĐP cho HS

- Đầu năm học, hiệu trưởng cần rà soát, tính toán nguồn kinh phí từ ngân sách nhà nước cấp, có kế hoạch phân bổ cho công tác GDĐP cho HS. Đưa hẳn nội dung này vào dự toán kinh phí trong năm như: mức chi mua sắm trang thiết bị, công cụ; chi khen thưởng các hội thi giao lưu, khen thưởng đội ngũ làm tốt công tác; chi tham quan dã ngoại, về nguồn,... Đồng thời, đưa nội dung chi kinh phí này vào trong quy chế chi tiêu nội bộ của nhà trường.

- Chú trọng cung cấp kinh phí để GV tham gia các lớp tập huấn, đào tạo, bồi dưỡng, học tập các chuyên đề về GDĐP. Đặc biệt, dành nguồn kinh phí cho việc khen thưởng đội ngũ hoàn thành xuất sắc công tác này.

- Tích cực ứng dụng CNTT vào các hoạt động GDĐP như: sử dụng máy tính, Internet để truy cập kiến thức về các truyền thống cách mạng, văn hóa tại địa phương; sử dụng trang Website, Facebook, Zalo của trường để quảng bá, tuyên truyền các hoạt động; sử dụng các công cụ âm thanh, máy tính, máy chiếu, phần mềm dạy học,... để thực hiện các hoạt động dạy học Lịch sử, Địa lý địa phương; phát thanh, phát hình về tuyên truyền địa phương ở các chương trình phát thanh măng non, giờ ra chơi, các dịp lễ kỷ niệm.

2.2.6. Đẩy mạnh kiểm tra, đánh giá hoạt động GDĐP cho HS

Kiểm tra, đánh giá (KT, ĐG) là khâu cuối cùng trong chu trình quản lý, nó đóng vai trò hết sức quan trọng, vừa là chức năng, vừa là biện pháp quản lý. Nó giúp cho lãnh đạo nhà trường nhận biết kết quả GDĐP đạt hay không, đạt đến đâu; tránh cho GV tâm lý làm việc đối phó, làm việc tùy tâm. Mặt khác,

KT, ĐG còn giúp CBQL thu thập tư liệu, nắm bắt thông tin cần thiết để làm cơ sở cho việc xếp loại thi đua, khen thưởng trong nhà trường một cách chính xác, khách quan nhất, kịp thời chấn chỉnh, uốn nắn những biểu hiện sai lệch trong GD, nhất là hoạt động GDĐP. Thực hiện công tác KT, ĐG trong hoạt động GDĐP, Hiệu trưởng cần lưu ý:

Qua KT, ĐG phải có sự rút kinh nghiệm, có hướng xây dựng kế hoạch cải tiến chất lượng GDĐP ngày càng tốt hơn trên cơ sở khắc phục những điểm yếu và phát huy những điểm mạnh trong công tác này; đồng thời, làm tốt công tác khen thưởng để kịp thời nêu gương, khích lệ cũng như xử lý, rút kinh nghiệm các cá nhân, tập thể tham gia vào hoạt động GDĐP cho HS.

3. Kết luận

Những biện pháp đề xuất trên đây là một hệ thống phương cách đa dạng. Mỗi biện pháp đều có những ưu điểm, thế mạnh nhất định. Do đó, khi thực hiện, CBQL phải biết tổng hòa trong việc sử dụng các biện pháp, thực hiện một cách có hệ thống và đồng bộ các biện pháp mới quản lý được toàn diện hoạt động GDĐP cho HS tiểu học ở huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang. Mặt khác, để sử dụng hiệu quả các biện pháp trên còn đòi hỏi các lực lượng trong và ngoài nhà trường cùng tham gia phối hợp thực hiện để tạo ra được sức mạnh tổng hợp, mang lại hiệu quả GDĐP cao nhất, đáp ứng yêu cầu đổi mới CTGDPT hiện nay.

Lời cảm ơn: Bài báo được sự hỗ trợ bởi đề tài khoa học và công nghệ cấp Bộ, mã số B2020.SPD.01

Tài liệu tham khảo

- [1]. Ban chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29/NQ-TW ngày 4/11/2013 của hội nghị lần thứ 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT*. Hà Nội
- [2]. Bộ GD-ĐT (2018), *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về ban hành Chương trình GDPT tổng thể*. Hà Nội.
- [3]. Hoàng Thanh Hải (2012), *Một số hình thức dạy học kiến thức Lịch sử địa phương cho học sinh tiểu học*. Tạp chí GD, số 283, tr 47-50.
- [4]. Huỳnh Mộng Tuyên (2019), *"Giáo dục Lịch sử địa phương qua hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học tỉnh Kiên Giang"*, Tạp chí GD (số đặc biệt, kì 1, tháng 5, tr.115-118).
- [5]. Phạm Đình Nghiệp (2000), *Giáo dục tư tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới*, NXB Thanh niên. Hà Nội